

napraforgó

Lakberendezés	
Kedd	Gyógy-ír
Szerda	Légy-ott
Csütörtök	Bizalmasan
Péntek	Délmadár
Szombat	Szieszta

HARMINC ÉVE JÁRT ELSŐ MAGYARKÉNT FARKAS BERTALAN A VILÁGŰRBEN

Többek szerint az oroszok csak eldugtak bennünket arra a hétre

Pontosan harminc éve, 1980. június 3-án tért vissza a Földre a Szozuz-35 űrhajó fedélzetén az első magyar űrhajóssal. **Farkas Bertalan – Valerij Kubaszov** parancsnokkal – május 26-án indult útnak Bajkonurból.

VILÁGŰR
MÉHES ÁKOS

A kilövés után néhány perccel Föld körüli pályára álltak, majd összekapcsolódtak a Szaljut-6 űrállomással. Magyarországon ezzel a nemzetek sorában hetediként lépett ki a világűrbe.

– Az űrutazásnak hatalmas visszhangja volt, a magyar űrhajóst hősöknek kijáró tiszteletadással fogadták. A nagy esemény idővel fedlésbe merült, a rendszerváltozás elsodorta már a tizedik évforduló megünneplését is. Most azonban úgy tűnik, mintha a harmincéves jubileum kapcsán ismét a figyelem középpontjába került volna az űrrepülés. Hány előadást, interjút adott az elmúlt napokban?

– Annak idején sem számoltam és most sem számolom az interjúkat, de tényleg nagyon sok volt. Valóban hatalmas most az érdeklődés. Nagyon jó érzés volt, hogy bárhova mentünk, tisztelettel, szeretettel fogadták az űrhajósokat. Annak pedig külön nagyon örülök,

„Közel százan jelentkeztünk űrhajósnak, az első rostán kevesebb mint negyvenen maradtunk bent, majd folyamatosan tovább szűkült a lehetséges űrhajósok köre.

Farkas Bertalan

hogy rólam sem feledkeztek meg az emberek. Sokan történelmi eseményként tisztelik ezt az űrrepülést és jó szívvel gondoltak ránk. Nagyon gazdag és szép programsorozatot sikerült összehozniuk a szervezőknek erre az évfordulóra. Méltóképpen tudtuk megünnepelni a jubileumot. Több helyszínen is rendeztünk megemlékezéseket az évforduló kapcsán. Ezekre eljött több egykori űrhajós barátom, akikkel még kint a szovjet-unióbeli felkészülésen, a Csillagvárosban ismerkedtem meg és természetesen itt volt űrhajóstársam, Valerij Kubaszov is.

– A holdra szállással kapcsolatban mostanában egyre gyakrabban vetődik fel, hogy valójában nem is járt ott ember, csupán megrendezett volt az egész. Ön valóban járt az űrben? Voltak, akik megkérdőjelezték ezt?

– Igen, voltak ilyen támadások, de csak idehaza Magyarországon. Más országokban, így a

hogy nem voltunk a világűrben. Itthon azonban akadtak, akik azt állították, ott sem voltam. Szerintük az oroszok csak eldugtak bennünket valahol a kazah sivatagban és előre felvett képeket közvetítettek. De nem is Magyarországon lennének, ha nem lettek volna ilyen kételkedők. Sokszor igazoltam már, hogy fenn voltam, erről tanúskodnak a súlytalanságban végzett magyar kísérletekről készült felvételek is.

– Hogyan került az űrprogramba?

– Vadászpilóta voltam és csak a vadászpilóták közül kerülhetett űrhajósjelöltként a Csillagvárosba bárki. Négyen mehettünk ki a csillagvárosi tesztprogramra. Az utolsó körben aztán végül Magyarai Bélával ketten maradtunk.

– Hol dőlt el, hogy végül ön mehet a világűrbe?

– Másfél évvel a start előtt Budapesten született meg a döntés, hogy Valerij Kubaszovval én repülök. A döntés értelmében ugyan Magyarai Bélák maradnak a földön, ám nekik is végig kellett csinálni a teljes kiképzést, arra az esetre, ha az utolsó pillanatban közbejönne valami. A másik páros is ugyanúgy ké-

szült, hiszen akár velem, akár Kubaszovval történik valami, akkor a tartalék személyzet repül. Ha egy csapattag kiesik, akkor az egész csapatot lecserélik.

– Mi volt a feladata az űrutazáson?

– Teljesen békés célú űrkutatást, kísérleteket végeztünk az Interkozmosz keretein belül. A nemzetközi személyzet egyhetes programjában a Szaljut-6 űrállomáson több magyar kísérlet is szerepelt. Így például a Pille kozmikus sugárzás mérésére alkalmas műszerrel – amivel az űrhajósokat érő sugárzást vizsgálják – én dolgoztam először a világűrben. Ez a berendezés azóta minden űrállomás fedélzetén jelen van, sőt, még űrsétára is vitték. A Balaton nevű műszerrel pedig az űrhajósok szellemi munkavégző képességét vizsgáltuk.

– A számos kísérlet és megfigyelt munka mellett jutott idő annak átélésére is, hogy eljutott a világűrbe?

Valerij Kubaszov és Farkas Bertalan a beszállás pillanatában.

30 éve történt

„FARKAS BERTALAN Nagyon örülök annak, hogy elindult az űrturizmus. A profi űrhajós és az űrturista nem ugyanaz. A profi űrhajós éveken keresztül készül az űrutazásra, míg egy űrturistát „összeraknak” hat hónap alatt, és ha minden rendben van és elég pénzt fizet, akkor felmehet.

X AKTA

Farkasék űrutazásáról évekkel később kiderült, hogy eredetileg 1979-re tervezték, de egy hajtóműhiba javítása miatt repülésüket egy évvel elhalasztották. A szovjet–bolgár űrrepülés ugyanis hajtóműprobléma miatt sajnos nem sikerült, egy nap után visszajöttek, így Farkas Bertalanékat nem engedték repülni, amíg a műszaki gondokat fel nem derítették. A hazai propagandagépezet azonban természetesen a korábbi dátumra készülve elkészítette a plakátokat, jelvényeket, emlékbélyegeket. A halasztás hírére azután ugyanolyan titokban, mint ahogy készültek, minden darabot megsemmisítettek.

A visszatérés után minden a sikerről, a tökéletes programról szólt.

BIOSZFÉRAPROGRAM

Az űrutazás alatt kétszer haladtak el Magyarországon felett, így hazánk területéről több űrfelvétel is készült. A Balatonnál a tó és a vízpart ökológiája, valamint talajjavítási programok keretében Szolnok és Kisköre között a Tisza vidéke volt a vizsgálatok fő területe. A nyolcnapos úton Farkas Bertalan a magyar kutatóintézetek által tervezett orvosi biológiai, fémtechnológiai, fizikai, távérzékelési és erőforrás-kutatási kísérleteket és megfigyeléseket hajtotta végre.

Farkas Bertalan

csak fent az űrállomáson tudtam, hiszen a felszállás és az összekapcsolódás alatt nem lehetett ellazulni. Folyamatos és megfigyelt figyelmet követeltek ezek a műveletek. Az űrállomáson ugyan több időnk volt már, de ott sem maradt igazán idő a pihenésre. Azt hiszem, abban a nyolc napban többet dolgoztam, mint az azt megelőző hónapokban összesen. A nyolc óra munka után elvileg nyolc óra pihenés jött, ami szintén munkával telt és a nyolc óra alvásnak is körülbelül a felét ébren töltöttem. Ekkor tudtam gyönyörködni a világűrben. Fantasztikus látványt nyújtott egyik oldalon a Föld, ami hihetetlenül gyönyörű és teljesen más fentről nézve, a másik oldalon pedig a végtelen világűr. A napfelkelte, a földrészek látványa hatalmas élmény volt.

– Az űrhajó parancsnoka, Kubaszov elégedett volt a munkájával?

– Amikor visszatértünk és kiszálltunk, Kubaszov megölelt és azt mondta: „Örömmel mennek veled újra a világűrbe.” Hihetetlenül jó érzés volt, és azt hiszem, ennél nagyobb elismerést nem kaphattam volna.

– Megmaradt a kapcsolat az űrhajós kollégáival?

– Most is itt voltak a jubileumon. Itt volt Kubaszov, itt voltak a lengyel, a bolgár, az amerikai, szlovák, cseh űrhajósok. A Nemzetközi Űrhajós Szövetségnek megalakulása óta tagja vagyok,

